

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLAT.

DR. ARY ISTVÁN áo. őrnagy

A járványveszély jelentősége katonalovaknál

Az állatorvosi tudomány állandóan kutatja azt, hogyan lehet az egyes betegségek ellen védekezni. Elsősorban gazdasági szempontból van ennek nagy jelentősége, mert a beteg állatok gyógykezelése költséggel jár, a beteg állatok, legalább a betegség tartama alatt, értékcsökkenést szenvednek és a betegséggel járó elhullások az állattartás kiadásait növelik. Minél nehezebb valamely betegségnek a gyógyítása, annál fontosabb, hogy ellene védekezni tudjunk és a betegség felépésének elejét vegyük.

Azon betegségek közül, amelyek a lovak tartásánál veszélyt jelentenek, a fertőző betegségeknek van különös jelentőségük, mert nagy részük ragadós természetű, azaz egyik állatról átkerjed a másikra és sokszor rövid idő alatt, járványt okozva, sok ló megbetegedését okozzák. Különösen a katonalovak szempontjából veszedelmesek e betegségek, mert egy-egy hirtelen jelentkező és gyorsan terjedő fertőző betegség egyszerre sok lovat tehet munkaképtelenné és egész alakulatok mozgását vagy tevékenységét béníthatja meg. A legutolsó két világháborúban is előfordult, hogy egyes alakulatokat rendeltetészerű céljuknak megfelelően használni csak azért nem lehetett, mert a lóállomány valamilyen betegség miatt használhatatlanná vált, a régmúlt időben pedig az is előfordult, hogy nem az államok békevégya, hanem az emberek és

alakot között fellépett fertőző betegségek vetettek véget a háborúnak.

Ma már a tudomány a lovak fertőző betegségeinek nagy részét sikerrel le tudja küzdeni és a siker csak attól függ, hogy milyen eréllyel hajtjuk végre azokat az elfojtó szabályokat, amelyek a betegség behurcolását és továbbterjedését megakadályozhatják.

A katonalovaknál az óvintézkedések végrehajtásánál az okozza a nehézséget, hogy úgy kell ezeket a rendszabályokat foganatosítanunk, hogy azok az alakulat menet- és harc-készségét a lehetőség szerint ne befolyásolják. Ez az általános elv az óvintézkedések alkalmazásánál és erre különösen háborúban van szükség, amikor a körülmények sokszor azt követelik, hogy előre látható veszteség ellenére is időlegesen ne léptessünk életbe olyan szabályokat, amelyek bénítólag hatnak az alakulatok hadműveleti ténykedéseire.

Elsősorban mindig a betegség behurcolását kell megakadályoznunk, ha a fertőző betegségek ellen védekezni akarunk. Már a pótlóvásárlásnál vagy a csapatok részére szükséges loállomány egyéb módon való biztosításánál ügyelnünk kell arra, hogy fertőző betegségben szenvedő vagy ilyenre gyanút keltő lovakat ne vegyük igénybe még akkor sem, ha olyan betegségről van szó (pl. rühösség), amelyet aránylag könnyen gyógyítani tudunk. Erre az alakulatoknak maguknak is ügyelniük kell olyan esetben, amikor menetképességük biztosítására saját maguknak kell loállományuk pótlásáról gondoskodniok.

A fertőző betegségek behurcolásának megakadályozását célozza az újonnan érkezett lovak állatorvosi vizsgálata, elkülönítése és azoknak a különleges módszereknek a végrehajtása, amellyel egyes betegségeknel a fertőzöttséget már a klinikai tünetek jelentkezése előtt ki tudjuk mutatni. Ezeket mindig végre kell hajtani, mert előre sohase tudhatjuk, hogy milyen nagy kár származhatik ezek végrehajtásának elmulasztásából.

A járványveszélyre különösen kihelyezések és gyakorlatok alkalmával kell nagy figyelemmel lennünk, nemkülönben háború esetén, amikor a háború természete, lovaink igénybevételének módja, a lovak erős és sokszor kíméletlen használata és az esetleg ránk kényszerített egyéb kedvezőtlen körülmények az óvintézkedések betartását sokszor nagyon megnehezítik.

Kihelyezések, gyakorlatok alkalmával a járványveszélyre a szálláscsinálóknak kell mindig gondolniok, háborúban pedig azoknak, akik a lovak elhelyezési körletét annak birtokbavétele előtt előzetesen felderítik. Nem elégséges tehát csak egyszerűen szemre-

vételezni az elhelyezési körletet, mindig fel kell azt is deríteni, nem fenyegeti-e lovainkat valamilyen fertőző betegség és ha igen, az elhelyezés biztosítását ennek kizárásával kell mindig megoldanunk úgy, hogy lovaink ne fertőződhessenek.

Azokat a szempontokat, amelyekre beszállásolás előkészítésénél tekintettel kell lennünk, utasításaink részletesen szabályozzák. Ezeket tehát itt nem részletezzük, csak felhívjuk a figyelmet a szabályok pontos betartására, kiemelve azt, hogy az állategészségügyi szakszemélyzet kötelessége a szabályok pontos betartásának az ellenőrzése, nemkülönben az is, hogy minden esetben és minden alkalommal a szálláscsinálók vagy az új elhelyezési körletet felderítők figyelmét a szabályok betartásának fontosságára felhívja.

A fertőző betegségek között van egy betegség, amely háborúban a lovaknak a réme és ez a betegség a rühösség. A betegség könnyű terjedési módja, másrészt az, hogy jelentőségét különösen kezdetben, amikor szórványosan jelentkezik, sokszor lekeicsinylik s végül az a körülmény, hogy a betegség kezdetben a lovak használhatóságát különösképen nem befolyásolja, a betegség elterjedését nagyon megkönnyíti. E betegség ellen különösen erősen kell küzdenünk, mert a legkisebb lelkiismeretlenség, felületesség vagy nemtörődomség behozhatatlan kárt okozhat és nemcsak egy-egy alakulat lovainak a kiesését, hanem egész csoportok állományának használhatatlanságát idézheti elő.

Lovaink fertőző betegségeinek egy nagy csoportját azok a fertőző betegségek képezik, amelyek fellépésénél a szervezet ellenállóképessége feltűnően nagy szerepet játszik és amelyek kifejlődéséhez nemcsak az szükséges, hogy a ragályanyag a szervezetbe jusson, hanem az is, hogy emellett a szervezet ellenállóképessége oly annyira csökkent legyen, hogy azt a ragályanyag le tudja küzdeni.

Az ellenállóképesség a szervezet milyenségének, az ú. n. konstitúciónak a függvénye, amely nemcsak fajtánként, hanem egyedenként is változó és amelyet úgy természetes, mint mesterséges úton befolyásolni tudunk. Természetes úton lovaink ellenállóképességét a tartással és takarmányozással, mesterséges úton pedig oltásokkal módosíthatjuk.

A katonalovakat állandóan úgy kell tartanunk, hogy ellenállóképességüket a helytelen tartás és takarmányozás hátrányosan ne befolyásolja. Az időjárás viszontagságaitól való túlságos óvás, a túlzottan egyoldalú takarmányozás, az okszerűtlen használat, a túlságba vitt pihentetés a szervezet védekező erejét csökkenti és pedig annál jobban, minél inkább túlságba visszük ezeket. Ilyen

tartás mellett egyes fertőző betegségek (mirigykór, járványos gége- és légcsőhurut, hurutos influenza stb.) könnyen felléphetnek lovaink között és különösen megbosszulja magát a békebeli helytelen tartás háború esetén, amikor az elpuhult és csökkent ellenállóképességű lovaknak a legmegerőltetőbb munkát kell végezni, ami egymagában is csökkentőleg hat ellenállóképességükre.

Oltásokkal hathatósan fokozhatjuk lovaink ellenállóképességét bizonyos betegségekkel szemben. Az ú. n. aktív immunizálásal hosszabb ideig tartó, de nem azonnali védeltséget nyújthatunk lovainknak, a szérumos oltásokkal pedig azonnal segíthetünk rajtuk, ha valamilyen fertőző betegség fellépett közöttük. Mindig a körülmények mutatják meg azt, hogy az oltásokat mikor kell igénybevevünk és az ország állategészségügyének állapotától függ az, hogy milyen oltásokat kell rendszeresen végeznünk azért, hogy lovaink a baj ellen állandóan védve legyenek.

Befolyásolhatja végül a katonalovak ellenállóképességét a csikókori tartás és takarmányozás is. A csikókori tartás és takarmányozás módjának helyes irányítása az országos lótenyésztés feladata, amit azonban nekünk is szorgalmoznunk kell, mert ez honvédelmi érdeket is érint. Ebből a szempontból van — többek között — jelentősége a honvédségi csikótelepeknek, különösen ma, amikor az országos lótenyésztés az e téren szükséges teendőket még nem oldhatta meg teljesen.

A járványveszély tehát — amint azt láttuk — többféle teendő szakszerű és egymásbahangoztatás végrehajtásával csökkenthető. A veszély nagyságát figyelmen kívül hagyni sohasem szabad és csak a parancsnokok és az ácu. személyzet együttes munkálkodásával küszöbölhető ki az a sok baj, ami lovaink használhatóságát ebből a szempontból fenyegeti.

*Anyagi jegye'em, lelküismeretes gondoskodás
biztosítja a jó anyagi ellátást.*